

Dr. Daniel J. Treier , Mithali , Kikao cha 2, Mithali 10-29, Fadhila

© 2024 Daniel Treier na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Daniel J. Treier katika mafundisho yake kuhusu Mithali kwa ajili ya Maisha ya Kikristo. Hiki ni kipindi namba mbili, Mithali sura ya 10-29, Tabia Mwema.

Huu ni muhadhara wa pili juu ya kile ninachokiita Kusoma Mithali kwa ajili ya Maisha ya Kikristo.

Mithali 1 hadi 9 inatukabili kwa njia mbili, njia ya hekima inayoongoza kwenye uzima, na njia ya upumbavu iongozayo kwenye kifo. Sasa kwa kuwa sura hizi zimetuhimiza tukubali urithi wa hekima unaotolewa na wazazi waaminifu, Mithali 10 hadi 29 inakusanya na kuwakilisha ufunuo wa kimungu ambao sehemu ya kwanza imetanguliza. Mikusanyiko hii mikubwa kiasi ina makundi ya mara kwa mara ya mandhari ambayo yanaashiria uwiano wa kimsingi kuhusu maisha ya maadili.

Kwa hivyo, tunahitaji muundo wa mpangilio wa kuweka wazi mistari kuu ya mafundisho haya, na mapokeo ya Kikristo yanatoa maonyesho chanya na hasi ya maisha ya kiadili ambayo Mithali inahusika. Kwa hakika, kanisa ni muktadha wa msingi ambamo familia, makao ya uumbaji kwa ajili ya malezi ya kimaadili, inaweza kwa usahihi kuelekeza maisha ya mtu kwenye tabia ya wema, mada yetu ya hotuba hii ya pili. Maadili yanakuza mielekeo ya kina, inayosababisha utambuzi wa kawaida na utambuzi wa mema, kile mtu anapaswa kuhisi, kufikiria, na kufanya katika hali fulani.

Watu hawazaliwi na fadhila, wameumbwa. Kwa hivyo, Mithali huchukulia kutokuwa na hatia kwa jamaa kama kutokuwa na utulivu kwa hatari. Watu hatimaye huunda tabia kwa njia moja au nyingine.

Sifa za kardinali, busara, kiasi, ujasiri, na uadilifu, zinawezekana kwa kadiri fulani kwa wanadamu wote wakiwa viumbe vya Mungu. Maadili ya kardinali yanahusika kimsingi na kuishi vizuri katika ulimwengu huu. Nukuu yao pekee ya kibiblia kama hiyo inakuja kwa kweli katika kanuni zisizo za Kiprotestanti, Hekima ya Sulemani 8:7, na kama mtu ye yote apenda haki, kazi yake ni fadhila, kwa kuwa yeye hufundisha kujitawala na busara, haki na ujasiri.

Hakuna kitu maishani chenye faida zaidi kwa wanadamu kuliko hawa. Kwa kuzingatia uhusiano huu na asili na asili ya Kigiriki ya mpango huu wa wema, kuzungumza juu ya maadili ya kardinali kumezua mashaka fulani ya Kikristo ya kiinjili. Bado mfumo huu unatoa uwezekano wa ushirikiano wa kiraia na kifalsafa kati ya Wakristo na wale wa mila mbadala ya maadili.

Wakati huo huo, fadhila hizi ni kardinali au kuu. Ni zile ambazo maendeleo ya maadili hutegemea hasa, kwa sababu yanajumuisha tamaa inayofaa, sio tu tabia. Baada ya kuanguka katika dhambi, wanadamu hawawezi kuamuru kwa usahihi tamaa zao mbali na ukombozi.

Kwa hivyo, fadhila maalum zinaweza kukuzwa kwa kiwango fulani kwa sababu ya uadilifu wa utaratibu wa uumbaji wa Mungu, hata mbali na kuunganishwa na hofu ya Bwana. Lakini hatimaye, kwa kiwango chao kamili, kwa njia iliyunganishwa, hata maadili haya ya kardinali yatahitaji hofu ya Bwana. Tofauti hii kati ya utambuzi wa sehemu ya wema kwa namna fulani iliyogawanyika, kwa sababu ya utaratibu wa uumbaji, na ushirikiano kamili, kamili wa wema na maisha yote ya mtu, ni moja ambayo nimepata kusaidia katika kitabu cha Oliver O'Donovan, Ufufuo na Utaratibu wa Maadili.

Fadhila za kitheolojia, kinyume chake, zinahitaji kwa uwazi neema ya ukombozi ambayo kwayo mtu anaweza kufikia na kufuata imani ya kweli, tumaini, na mapendo. Kushughulika moja kwa moja na Mungu, uhalisi huu wa kiroho uko juu ya ubinadamu, kama Thomas Aquinas anavyoweka. Kwa hiyo, zinapaswa kuitwa kwa kufaa si za kibinadamu, bali sifa za kibinadamu au za kimungu, anasema, kwa kuwa zaidi ya maadili ya kibinadamu, ni aina za ushiriki katika maisha ya kimungu na Roho Mtakatifu.

Fadhila za kitheolojia zinatupatanisha na mwisho wetu wa kweli kama viumbe vya Mungu, lakini hazipatikani kwa asili yetu kuchukua kutoka kwa uumbaji. Yanatokana na hatua ya Mungu ya kuchukua hatua ya kuturudisha katika ushirika wa agano, ambao unaweza kufanya mazoezi ya Kikristo ya sifa kuu kuwa tofauti pia. Ninataka kupendekeza kwamba maadili ya kardinali na ya kitheolojia katika somo hili, na dhambi saba mbaya sana au maovu makubwa ambayo tutazungumza juu yake katika mhadhara unaofuata, ingawa hayakutoka moja kwa moja kutoka kwa Mithali, hata hivyo, yanafaa, yanalingana na mafundisho ya maadili ya kitabu, na yanatupa njia ya kusaidia ya kupanga mikazo mingi kuu ya mafundisho hayo.

Fadhila na tabia mbaya hutosheleza lugha ambayo ndani yake tunaweza kuchunguza, kuunda, na kufupisha maagizo ya Mithali. Wanapata ukweli kwamba Mithali haivutii tu kukuza au kukataa tabia fulani, lakini inaangalia tabia ili kushughulikia tabia. Katika somo la kwanza, tayari nimeonyesha kwamba Mithali inakuza maendeleo ya kimaadili na hekima, na hasa, tabia ya kukumbatia urithi wa kiroho wa wazazi na jumuiya ya agano.

Tunaposonga mbele, Mithali itaendelea sio tu kusema juu ya tabia halisi lakini kwa kufanya hivyo, kukuza malezi ya tabia. Kwa hivyo, Mithali inaweza kupatana na, lakini pia kuongeza na kuboresha taswira ya mapokeo ya Kikristo ya maadili haya ya kardinali na ya kitheolojia. Uchunguzi ufuatao wa fadhila hizi katika Mithali hautegemei pekee istilahi yoyote ya Kiebrania kwa yoyote kati yao.

Badala yake, tunachoenda kufanya ni kuchuja makusanyo mbalimbali kwa dhana muhimu, ambayo inaweza kuhusisha safu ya msamiati na aya kuhusu mada yoyote mahususi. Nitaweka malipo makubwa sana katika kunukuu kutoka kwa Methali mbalimbali kwa sababu ninaamini kwamba zimekusudiwa kwa mazungumzo ya mdomo na kwamba Mithali inaweza kufanya kazi nyingi vizuri zaidi kuliko maelezo yangu kuzihusu. Kwa hivyo, nitajaribu kuweka nukuu za kutosha hapa ili kuweka fomu na sio tu yaliyomo kwenye Methali mbele na katikati.

Sifa za kwanza za kardinali, busara, zina kazi ya hali ya juu inayohusika katika kudhibiti zingine, ambapo sifa zingine tatu ndizo kuu katika nyanja zao maalum. Busara inawadhibiti. Inaamuru kitendo na jibu kwa sababu badala ya shauku ya kichekesho, wakati bado inaheshimu hali maalum ya mtu binafsi.

Kisha haki hutoa kile kinachostahili katika matendo yetu yanayohusiana na Mungu na wengine. Ujasiri huwezesha kuishi kwa haki kustahimili, hata katika uso wa magumu na hatimaye kifo. Kiasi kitaenda kuzuia hamu ya mwili.

Sasa busara isichanganywe na kuwa na woga au woga au kuwa mjanja au mjanja. Kinyume chake, kama vile Katekismus ya Kanisa Katoliki inavyosema, busara ni fadhila inayotoa sababu halisi ya kutambua wema wetu wa kweli katika kila hali na kuchagua njia sahihi ya kuyafanikisha. Inaongoza fadhila zingine kwa kuweka sheria na hatua.

Tunapoanza kufika kwenye Mithali basi, kwanza kabisa inapaswa kuwa dhahiri jinsi kitabu cha Mithali kinavyothamini sana busara. Mandhari ya sura ya kwanza hadi ya tisa, pata hekima, na muktadha wake, fundisho la njia hizo mbili, yanarudiwa bila mwisho katika sehemu nyingine ya kitabu. Usambamba wa kipingamizi ambao ni wa mara kwa mara, haswa katika Mithali sura ya 10 hadi 15, usawa huu wa kupingana ambapo mstari mmoja utasema upande mmoja wa sarafu na kisha, lakini, na kisha kinyume chake.

Usambamba huu wa kipingamizi unaimarisha thamani hii ya busara katika maneno ya fasihi, thamani ya hekima na kujua jinsi ya kuishi katika hali fulani na jinsi ya kuepuka upumbavu. Miongoni mwa maneno mengine tofauti ya thamani ya busara katika Mithali 10 hadi 29 ni tofauti kati ya mawazo ya kibinadamu ya kawaida na hekima ya kimungu. Kwa mfano, akili ya mwanadamu inaweza kupanga mipango mingi, lakini kusudi la Bwana ndilo litakalothibitishwa 19:21.

Kwa hivyo, busara ni muhimu kijamii kama mistari mingi inavyopendekeza. Wazazi hufurahia watoto wenye hekima na busara huwapa nguvu na utajiri wa kweli. Na kuna mikondo ya Aya kwa kila moja ya madai hayo ya mukhtasari.

Kusonga pili kutoka kwa thamani ya busara hadi vipengele vyake, kielelezo muhimu cha vipengele vyake ni kupanga mbele. Kwa mfano, katika sura ya 10 mstari wa 5,

mtoto anayekusanya wakati wa kiangazi ana busara, lakini mtoto asinziaye wakati wa mavuno huleta aibu. Weka njia nyingine kisha panga mbele, mtu aepuke kuwa na haraka.

Kwa mfano, katika sura ya 29 mstari wa 20, je, unaona mtu ambaye anazungumza haraka-haraka? Kuna matumaini zaidi kwa mjinga kuliko mtu yeyote kama huyo. Hapa mada ya kufikiria mbele na kuepuka haraka inaunganishwa na ukweli kwamba hotuba ni uwanja muhimu wa busara. Hii ni kweli katika suala la wakati.

Neno linalosemwa kwa kufaa ni kama tufaha za dhahabu katika mazingira ya fedha, 2511. Na ni kweli pia katika suala la kusikiliza, ambayo ni aina inayohusiana ya kuepuka haraka haraka. Ikiwa mtu atatoa jibu kabla ya kusikia, ni upumbavu na aibu, 1813.

Kwa kielelezo kingine cha kawaida cha tabia inayogusa hali ya hekima iliyosemwa na kielelezo cha kawaida sana cha kujifunza kusoma na kutumia Mithali vizuri kwa ujumla, tunaenda kwenye sura ya 26 mistari ya 4 na 5. Usimjibu wapumbavu kulingana na upumbavu wao, au utakuwa mpumbavu mwenyewe. Jibu mpumbavu sawasawa na upumbavu wao, la sivyo watakuwa wenye hekima machoni pao wenyewe. Je, Mithali hizi za kurudi nyuma zinapendekeza kwamba mkusanyaji wa Mithali hakujua walichokuwa wakifanya, au kwa namna fulani Mithali inajipinga zenyewe? Sivyo kabisa.

Jambo ni kwamba hali zingine huita jibu moja, na hali zingine huita mwitikio mwingine. Mtu mwenye busara ni yule ambaye amekua katika hekima ya kutosha kuwa na utambuzi juu ya hali gani inahitaji majibu gani. Kujifunza Mithali hii mapema kutatusaidia kutambua mienendo ya hali na kuzingatia mwelekeo mmoja au mwingine.

Je, nijikite katika kuepuka kuwa mpumbavu mimi mwenyewe? Kweli, basi sitamjibu mpumbavu katika hali hiyo. Je, nijikite kumsaidia mtu ambaye yuko hatarini kwa upumbavu asiwe mwenye hekima machoni pake mwenyewe? Je, kwa njia fulani zinaweza kukombolewa? Naam, basi nimjibu huyo mpumbavu kulingana na upumbavu wao, na kadhalika. Kwa hivyo, imani nyingi za Mithali hukuza kutathmini fursa na rasilimali kwa uangalifu.

Walakini, kile ambacho mtu huepuka kinaweza kuwa muhimu sawa na kile ambacho mtu hupanga na kufuata, ikiwa sivyo zaidi. Kwa ufupi, basi, busara ni kusikiliza wazazi na watu wengine wenye hekima ili mtu asitawishe maendeleo makubwa zaidi katika hekima, pamoja na namna mbalimbali za kujidhibiti na kupanga mikakati, badala ya kujitegemea kipumbavu. Tayari tumegusia mambo mengi sana, basi, juu ya kupata busara inayohusisha kumwogopa Mungu, kuepuka upumbavu, uangalifu kwa wazazi, na kadhalika.

Hapa, tunaweza kuongeza kwamba kupata busara mara nyingi huhusisha kujibu masahihisho. Mpumbavu hudharau mafundisho ya mzazi, bali anayesikiliza maonyo ni mwenye busara. Wanaopuuza mawaidha hujidharau nafsi zao, lakini wanaoshika mawaidha hupata ufahamu, 15:32. Karipio hupenya zaidi ndani ya mtu mwenye utambuzi kuliko mapigo mia kwa mpumbavu, 17:10. Chanya zaidi, busara inaweza kupatikana kutokana na ushauri. Bila ushauri, mipango huharibika, lakini kwa washauri wengi hufanikiwa, 15:22. Catherine Dell Reilly anatoa maoni hapa, kwamba hii ndiyo hoja bora zaidi kwa kamati ambayo nimewahi kusikia.

Sina hakika ni hoja nzuri ya kutosha kwa kamati, hata hivyo. Vyovyote vile, watu ambao hawana hofu ya Bwana wanaweza kupata kwa kiasi sifa hii ya busara katika nyanja fulani fulani za maisha, shukrani kwa neema ya pamoja ya muumba wao ambayo inaweka msingi wa utamaduni wa mwanadamu, na hata ambayo inawawezesha Israeli kukopa na kujifunza kutoka kwa methali kutoka kwa tamaduni nyingine. Wapagani wanaweza kuoanisha maisha yao na vipengele vya mpangilio ulioundwa na hivyo kupata busara kwa kuepuka upumbavu, kuwahudumia wazazi, kupokea marekebisho, na kutafuta ushauri.

Kwa kufanya hivyo, hata hivyo, maisha yao yanashuhudia kwa njia isiyo ya moja kwa moja mpango wa mamlaka ya Mungu kwa ajili ya kustawi kwa binadamu, na hawatakuwa na hekima iliyounganishwa kikamilifu, ya kiujumla na ya kina mbali na kumcha Bwana. Samahani, kompyuta imelala. Utu wema wa kardinali wa pili, haki, unakabiliwa na utata sawa kati ya asili na neema.

Haki, akinukuu tena katekisimu ya Kanisa Katoliki kidogo, ina dhamira thabiti na thabiti ya kutoa haki yao kwa Mungu na jirani. Haki katika maana kamili huunganisha uchaji Mungu na wajibu kuelekea jirani zetu, ikitufanya tuheshimu haki za kila mmoja wetu na kuanzisha katika mahusiano ya kibinadamu upatano unaokuza usawa kuhusu watu na manufaa ya wote. Manabii wa Agano la Kale mara kwa mara huchukulia ibada ya sanamu na ukosefu wa haki kama uhusiano usioweza kutenganishwa.

Suluhu za uhakika kwa matatizo ya kijamii basi huhusisha si tu matendo ya wajibu kuelekea majirani bali pia tamaa zinazofaa. Ibada iliyoamriwa ipasavyo hatimaye inahitajika ili kupata haki kamili. Kwa hivyo, kwanza, Mithali inasisitiza hitaji hili la haki, kwa haki mbele za Mungu, mara nyingi.

Kwa mfano, hazina zinazopatikana kwa uovu hazifaidii, bali uadilifu huokoa kutoka kwa kifo. 10:2. Waovu hawapati faida ya kweli, lakini wale wanaopanda uadilifu hupata thawabu ya kweli. 11:18. Akili zilizopotoka ni chukizo kwa BWANA, bali waongofu ndio furaha yake.

11:20. Kutenda haki na hukumu humpendeza Bwana kuliko dhabihu. 21:3. Uadilifu huo unahusisha ndani, si nje tu. Roho ya mwanadamu ni taa ya Bwana, ikichunguza kila sehemu ya ndani.

20:27. Hatimaye, haki kama hiyo inajidhihirisha kwa matendo, 20:11, si tu kwa nia njema au kujiona kwa hali ya juu, jambo ambalo linaweza kueleza madokezo katika Mithali kwamba ni watu wachache walio waadilifu kweli. 20:6-9. Bila shaka, hekima na haki hupatikana kwa kadiri fulani kwa kuepuka tu makosa ya kipumbavu. Kwa maana kamili, ingawa, waovu hawaelewi haki, lakini wale wanaomtafuta Bwana wanaelewa kabisa.

28:5. Kwa sababu hii, pili, tunapochunguza haki miongoni mwa wanadamu, hisani inaweza kuwa wajibu kwa namna fulani, si chaguo tu. Wengine hutoa bure, lakini wanakua matajiri zaidi. Wengine hunyima kile kinachostahili.

Umesikia maelezo ya wajibu hapo? Na kuteseka tu kutaka. 11:24. Mwenye haki anajua haki za maskini. Waovu hawana ufahamu huo.

29:7. Sio kwamba maskini ni waadilifu moja kwa moja, lakini katika suala la mielekeo ya jamaa, maana yake inatofautisha kutoelewana fulani kwa Mithali kuhusiana na baraka au malipo. Kwa upande wa mielekeo ya jamaa, maana wakati mwingine ni kwamba maskini wana maisha bora kuliko matajiri. 28:6. Afadhali kuwa maskini na kutembea kwa uadilifu kuliko kuwa mpotovu katika njia ingawa tajiri.

Kwa njia hii, labda ni kwa njia hii tu, ambapo Mithali huthibitisha chaguo la upendeleo kwa maskini, lakini kwa hakika haifikirii kuwa utajiri unahusiana moja kwa moja na upendeleo wa kimungu. Mithali ina maonyo mengi dhidi ya faida iliyopatikana kwa njia isiyo halali kama chanzo cha mara kwa mara cha utajiri. Tayari tumeona sura ya 10 na mstari wa 2 zikirejelea hazina zinazopatikana kwa uovu.

Kisha kuna maandiko mengine kama vile 11:1. Mizani ya uongo ni chukizo kwa Bwana. 15:27. Wenye pupa ya mapato ya udhalimu huwaletea taabu watu wa nyumbani mwake, lakini wale wanaochukia rushwa wataishi. Maandiko mengi pia yanakataza jeuri, huku Methali 24:15, na 16 ikikubali kwamba nyakati fulani uadilifu unaweza kuwaudhi waovu na hivyo kusababisha kuteswa.

Mashahidi wa uwongo na hukumu zisizo za haki hufanyiza aina nyingine ya ukosefu wa haki wa kibinadamu unaoshutumiwa mara kwa mara. 17:15. Anayemhesabia haki mwovu na anayemhukumu mwenye haki wote wawili ni chukizo kwa Bwana. 19:5. Shahidi wa uongo hatakosha kuadhibiwa na mwongo hataepuka.

19:28. Shahidi asiye faa kitu hudhihaki haki na kinywa cha waovu hula uovu. Kwa mara nyingine tena, basi, ningependekeza katika picha iliyojumuishwa kwamba kipimo cha haki kwa jamii za wanadamu na haki kwa watu mahususi kinawezekana

kupitia desturi fulani za kimsingi ambazo kimsingi zinapatikana kwa kila mtu. Iwapo watu hawatadhulumu au kuwafanyia jeuri wengine, ikiwa hawatafuti faida isiyo ya haki au kujilimbikizia mali zao zote bila ya kuwasaidia wengine, basi watakuwa waadilifu kwa maana ya halali ingawa yenye mipaka.

Ikiwa jumuiya ina watu wanaoiga uadilifu huo, pamoja na waamuzi na watawala wanaokataa rushwa na kutafuta ukweli, basi haki ya msingi inayotokezwa inaweza kuleta furaha kwa kila mtu. Hata hivyo kwa ujumla, Mithali huonyesha matumaini kidogo kuhusu ukubwa wa wema kama huo. Kitabu hicho kinahusika sana na mazoea maovu, miongoni mwa watu wa Mungu hata kidogo, hivi kwamba anthropolojia yake haiwezi kuitwa kuwa yenye matumaini.

Zaidi ya hayo, haki katika maana kamili tena inahusisha kumpa Mungu, si watu wengine tu, kile kinachostahili, na Mungu huchunguza moyo. Kwa hiyo, ingawa anguko hilo halikuharibu uwezekano wote wa wema wa kibinadamu au haki ya jumuiya, neema ya ukombozi ni muhimu ili kutuelekeza kwenye hofu ya Bwana, kwa asili kamilifu, kwa hakika kimsingi zaidi kubadilisha utamaduni, ili mpango wa Mungu kwa uumbaji uweze kutimia. Ipasavyo, wema wa kardinali unaofuata, ushujaa, ni muhimu kwa masikini na waadilifu kustahimili dhuluma wanayoelekea kukutana nayo kwenye njia ya hekima.

Ujasiri huchanganya ujasiri na uvumilivu. Tukinukuu tena Katekisimu, Ujasiri ni utu wema wa kimaadili unaohakikisha uthabiti katika matatizo na uthabiti katika kutafuta mema. Huimarisha azimio la kupinga vishawishi na kushinda vizuizi katika maisha ya kiadili.

Utu wema humwezesha mtu kushinda woga, hata hofu ya kifo, na kukabili majaribu na mateso. Inampa mtu hata kujinyima na kujitolea maisha yake ili kutetea jambo la haki. Kwa hivyo, kinachosifiwa kwa mtu jasiri, mvumilivu, mtu mwenye uhodari, ni kutafuta na kukamata vitu muhimu zaidi maishani, hata katika hali ya uwezekano wa kupoteza bidhaa muhimu lakini ndogo.

Si mateso yenyewe ambayo yanasifiwa, bali ni kuweka vipaumbele kwa bidhaa ambazo Mungu ametuitia. Kwa kudokeza, ujasiri ni jambo kuu ambalo Methali inatiliwa shaka kiantropolojia. Watu wengi wanaweza kuzungumza mchezo mzuri, lakini umuhimu wa maagizo ya wazazi, mwongozo unaoendelea, na marekebisho ya mara kwa mara unaonyesha kwamba Mithali ni ya kweli kuhusu kuendelea kwetu au kutokuwepo.

Ukweli huu kuhusu haja ya kulea busara ni mfano wa kile ambacho wanafalsafa wamekiita umoja wa wema, kwamba kupata wema mmoja kunafungamana na nyingine. Kufikia haki kunahitaji busara, kujua nini kinafaa katika hali fulani. Lakini mtu lazima pia afuate ujuzi huu, na ujasiri.

Ujasiri pia ni muhimu kwa kushinda vizuizi vinavyojaribu kwa kiasi. Fadhila zimeunganishwa kwa kiwango fulani, ingawa tunaweza kuwa nazo kwa viwango tofauti. Ni lazima uwe na kitu kati ya wema wote ili kweli uwe na mojawapo.

Sasa, usawiri mahususi wa ukakamavu kama hivyo ni wa kiasi katika Mithali, ingawa ulazima wake uko kila mahali kwa kumaanisha. Msingi mkuu wa ujasiri ni, kwa mshangao wa mtu yeyote, Mungu. Jina la Bwana ni ngome imara.

Wenye haki huikimbilia na kuwa salama. 18:10. Mithali inatambua hitaji la kukuza uvumilivu wa aina mbalimbali za mateso, na inakubali ukali wa maumivu.

Moyo unajua uchungu wake wenyewe, na hakuna mgeni anayeshiriki furaha yake. 14:10. Hata katika kicheko, moyo una huzuni, na mwisho wa furaha ni huzuni.

14:13. Roho ya mwanadamu itastahimili ugonjwa, lakini roho iliyovunjika ni nani awezaye kuistahimili? 18:14. Uvumilivu haushughulikii tu maisha ya ndani, lakini hali zaidi za nje pia.

Kwa subira mtawala anaweza kushawishiwa, na ulimi laini unaweza kuvunja mifupa. 25:15. Kama chemchemi iliyotiwa matope au chemchemi iliyochafuliwa ndivyo waadilifu wanaojielekeza mbele ya waovu.

25:26. Waovu hukimbia wasipofuatiwa na mtu, bali wenye haki ni wajasiri kama simba. 28:1.

Mungu hutoa misaada mbalimbali ili kututegemeza katika uhodari. 17:17. Rafiki anapenda nyakati zote, na jamaa wamezaliwa kushiriki shida.

16:26. Hamu ya wafanyakazi inafanya kazi kwao. Njaa yao inawahimiza.

Mithali haionyeshi ushujaa tu kama utimilifu wa ushujaa wa kibinafsi. Kujenga juu ya utegemezo kutoka kwa familia na marafiki, pamoja na kufanya wema mara kwa mara kutokana na lazima, kama vile kutosheleza njaa, ujasiri huonyesha uandalizi wa kutosha wa Mungu kwa viumbe ambao wamepewa zawadi ya wakati, na ambao wanapaswa kusitawisha tabia ipasavyo. Zaidi ya kupinga uovu kwa subira, tunapaswa kutumia ujasiri katika kuwasaidia wengine.

Maarufu, Mithali 24:10-12. Ukizimia siku ya dhiki, nguvu zako zikiwa chache, ukijizuia kuwaokoa waliopelekwa mautini, waendao kuchinjwa, ukisema, tazama, hatukujua haya, yeye anayeilinda nafsi yako hajui? Na je, hatawalipa wote kwa kadiri ya matendo yao? Ili kuwa na uhakika, malipo haya hapa yanaweza kutumika vibaya kwa hatua halali kali inayounga mkono itikadi yoyote ambayo mtu anataka kudai. Lazima niende kuua watu ili kuwaokoa wanaoangamia.

Na tumesikia madai ya namna hiyo kwa aya hizi katika baadhi ya matukio. Walakini, umoja wa fadhila unamaanisha kwamba ushujaa unalingana na busara, uadilifu, na kadhalika. Kwa hiyo, mtu anapaswa kuwa na hekima kuhusu kile ambacho Mungu anakiita katika suala la hatua ya ujasiri.

Mithali 24:10-12 si cheki tupu cha ujasiri wa kisiasa. Ni kutia moyo, ikibidi, makabiliano kwa mtu ambaye anajua jambo sahihi la kufanya na kushindwa kulifanya. Yakobo 4:17.

Hatimaye, ujasiri huwapa wazee heshima fulani. Utukufu wa vijana ni nguvu zao, lakini uzuri wa wazee ni mvi zao. 20:29.

Wazee na wenye busara zaidi huwa wanaenda pamoja, wakipewa maisha ya kudumu na kushambulia uovu. Nywele za kijivu ni taji ya utukufu. Inapatikana katika maisha ya haki.

16:31. Mwishowe, kati ya sifa za kardinali, kiasi hurekebisha mvuto wa raha na hutoa usawa katika matumizi ya bidhaa zilizoundwa. Wanadamu hawapaswi kuwa wa kisilika tu, kama wanyama, bali wanapaswa kutawala tamaa zao kupatana na akili.

Badala ya kufanya maisha ya kiadili kuwa ya kiakili kupita kiasi au kupinga hisia, jambo hilo la kimakusudi linaheshimu wito wetu wa pekee tuliopewa na Mungu tukiwa wanadamu. Tunaweza kufikiria na kuwasiliana na chaguzi zetu. Tabia kama hiyo inahitaji nidhamu.

Anayependa nidhamu hupenda maarifa, lakini anayechukia kukemewa ni wajinga. 12:1. Tamaa zetu lazima zibadilike kwa kiwango cha msingi cha nidhamu ya kukaribisha.

Baada ya hapo, wanaweza kubadilika katika hali halisi ya uradhi wao. Wenye haki wanazo za kushibisha hamu yao, lakini tumbo la waovu ni tupu. 13:25.

Ikiwa umepata asali, kula tu ya kukutosha, ama sivyo, ukizidi utaitapika. 25:16. Kinyume chake, kwa sasa, Sheoli na Uharibifu hazishibi kamwe, na macho ya binadamu hayashibi kamwe.

2720. Busara inayoambatana na kiasi huchochea kuokoa. 21:20.

Hazina ya thamani hukaa nyumbani mwa mwenye hekima, bali mpumbavu huila. Kukosa kiasi kunatuzuia tusiwe na busara. 24:27.

Tayarisha kazi yako nje, tayarisha kila kitu kwa ajili yako shambani, kisha ujenge nyumba yako. Maonyesho ya maisha bila kiasi huwa mahususi zaidi tunapokumbana

na tabia mbaya katika muhadhara unaofuata, kama vile ulafi na tamaa. Kwa hivyo, taswira ya fadhila hii hapa kwa sasa inaweza kuwa fupi kwa kulinganisha.

25:28 inatoa muhtasari wa kile kilicho hatarini. Kama mji uliobomolewa bila kuta, ndivyo alivyo mtu asiyejizua. Agano Jipya, bila shaka, linasisitiza umuhimu wa tunda hili la Roho katika Wagalatia 5, katika kitabu cha Yakobo, katika vifungu kadhaa katika 1 Petro, 2 Petro, na 1 Timotheo.

Mafundisho ya Biblia juu ya kiasi yanalingana na muundo halisi wa maadili ya kardinali ambayo tayari tumeshachora. Kwa upande mmoja, kama viumbe vya Mungu, wanadamu wote wanaweza kufikia viwango fulani vya msingi vya kujizua, wakati mwingine hata kwa aibu ya kadiri ya watu wa agano la Mungu, kama Paulo anavyodokeza katika kifungu kama vile 1 Wakorintho 5. Kwa upande mwingine, tathmini ya jumla ya utamaduni wa mwanadamu si ya matumaini hapa. Wajinga wapo tele.

Upagani kwa ujumla huakisi Mungu akiwaacha watu kwenye tamaa za kipumbavu, za kuabudu sanamu, zisizozuilika, ambazo zinakuwa za kudhalilisha, kama mwisho wa Warumi 1 unapendekeza. Na hali si nzuri katika siku hizi za mwisho baada ya ujio wa kwanza wa Kristo. Watu hupinga ukweli kwa upumbavu ulio dhahiri, ambao unaweza kujumlishwa, kama 2 Timotheo 3 inavyofanya, kama kupenda anasa kuliko Mungu.

Kwa hiyo, ni lazima neema ya Mungu ituzoeze kukataa uovu na tamaa za kidunia, na kuishi maisha ya kiasi, adili na utauwa katika nyakati hizi. Kwa sababu bila tumaini lenye baraka, wanadamu walioanguka hukosa kichocheo cha kufuatia kiasi kikamili. Tito 2:11-13 Kutokana na maadili manne ya kardinali, ambayo yanapatikana kwa wote, kimsingi hata hivyo, kwa nguvu ya uumbaji, somo letu sasa linageukia kwenye zile fadhila tatu za kitheolojia zinazofungamanishwa hasa na ukombozi.

Mikondo ya imani, tumaini, na hisani imejazwa kikamilifu zaidi na ufunuo wa kimungu wa kibinafsi katika Yesu Kristo, wakati huo unatimiza na kufurika ufunuo wa Mungu kwa Israeli. Vitangulizi muhimu vinavyounda wito wa Kristo vinaonekana katika Agano la Kale, katika kazi ya Mungu na watu wa agano huko. Kwa kweli, kunaweza kuwa na mlinganisho potovu wa maadili haya ya kitheolojia ambayo yanafanya kazi kati ya wapagani.

Lakini hatimaye, hizi ni aina za wema zinazotegemea mpango wa neema wa Mungu na uhusiano na Mungu katika agano. Kwa hiyo kwanza, kuhusu imani, kuna hitaji la msingi na lililoenea la mwanadamu la kutumainiwa, lakini hatuzungumzii hilo tu. Imani, katika maana muhimu hapa, huanza na kuishia na Mungu, Muumba.

Miongoni mwa vifungu vinavyohusika katika Mithali, kadhaa huhusisha kumhofu Mungu na, kwanza kabisa, mwenendo mnyoofu. Kwa mfano, 16:6, Kwa uaminifu na

uaminifu uovu hupatanishwa, na kwa kumcha Bwana, mtu huepuka uovu. Angalia usawa kati ya uaminifu, msamiati wa imani, na hofu ya Bwana.

Kama ilivyo kwa imani katika Agano Jipya, hapa katika Mithali, hofu ya Bwana ni muhimu kwa mwanzo wa kutembea njia na kila hatua ya safari inayoendelea. Mungu anajali moyo ambao uchamungu na mwenendo huchipuka. 15:8 Sadaka ya mtu mbaya ni chukizo kwa Bwana; Bali maombi ya mtu mnyofu ni furaha yake.

28:9, Mtu asipoisikiliza sheria, hata maombi yake ni chukizo. Kipengele cha pili cha imani katika Mithali ni unyenyekevu. Kumpenda Mungu wa Torati kutoka moyoni kunamaanisha kutofuata njia ya mtu mwenyewe.

Samahani, tumepoteza kompyuta yetu tena. Kumcha Bwana ni mafundisho katika hekima, na unyenyekevu hutangulia heshima. 15:33, Angalia ulinganifu kati ya kumcha Bwana na unyenyekevu.

20:24 Hatua zetu zote hupangwa na Bwana; basi tunawezaje kuzifahamu njia zetu wenyewe? Unyenyekevu haukuwa sifa ya kardinali kwa Wagiriki, lakini ni maarufu katika mapokeo ya Biblia. Ambayo inaelekea kuona kiburi kama mzizi wa kuabudu sanamu wa dhambi, labda hata ya maovu mengine ya mtaji. Ingawa haijatajwa miongoni mwa fadhila za kitheolojia kama hizo, unyenyekevu ni muhimu kwa akaunti ya Kikristo ya maisha ya maadili, kiungo chake katika tumaini na upendo, wakati unaonyeshwa kwa njia tofauti na dhana ya imani.

Unyenyekevu una baraka zake, kama 22:4 inavyoonyesha vyema, na 28:25 na 26 inasisitiza kwa kutofautisha. Mtu kama huyo mwenye imani anakiri dhambi. 28:13 na 14, Hakuna afichaye makosa hatafanikiwa, bali yeye aziungamaye na kuziacha atapata rehema.

Mwenye furaha ni yule ambaye hana woga kamwe, lakini mwenye moyo mgumu ataanguka katika msiba. Kando na utajiri, heshima, uhai, usalama, rehema, na furaha, baraka hizi zote zinahusishwa na kumcha Mungu kwa unyenyekevu, kumcha Mungu kwa unyenyekevu hutoa kimbilio la kimungu, na hivyo kujiamini kwa mtu mwenyewe na watoto wake. Tazama kwa mfano 14:26 na 27.

Badala ya kutumaini kibali cha mtawala, au kitu kingine chochote ambacho tunashawishiwa kutumaini ambacho kinaweza kuwa cha muda mfupi sana, tunapaswa kujikabidhi kwa unyenyekevu kwa Mungu na ulinzi wa Mungu. Hata hivyo, imani katika Methali inahusisha hekima, si kuamini mambo yasiyoaminika. 14.15 Wajinga huamini kila kitu, bali wajanja hufikiri sana hatua zao.

Hatupaswi tu kuepuka kuamini kila kitu, bali pia hatupaswi kumwamini mtu yeyote. 25:19 Kama jino bovu au mguu uliolemaa, ndivyo kumtumaini asiye mwaminifu wakati wa taabu. Ni wazi kwamba tunapaswa kuepuka kuwaamini wapumbavu.

Hofu ya Mungu inatufundisha hekima, sio kupinga akili. Imani hutafuta ufahamu. Kilicho muhimu kuhusu imani si ubora wake wa kujitawala kana kwamba inapingana na akili.

Badala yake, umuhimu wake upo katika kutuunganisha na vitu vinavyotegemeka, na hatimaye kwa Mungu. Kwa hiyo, ni lazima tusikilize maneno ya hekima na kutumia akili zetu kwa mafundisho ya kimungu, tukikua katika utayari wa kusema maneno hayo kwa wengine, ili tumaini letu liwe katika Bwana. 22:19 katika muktadha wake.

Matumaini na imani vimeunganishwa kwa karibu sana. Kwa kuwa, kama Waebrania 11 inavyosema, imani ni kuwa na hakika ya mambo yatarajiwayo, ni bayana ya mambo yasiyoonekana. Yeyote anayemkaribia Mungu lazima aamini kwamba yeye yuko na kwamba huwapa thawabu wale wanaomtafuta.

Bila kutumia neno hilo mara kwa mara, kwa hiyo, Mithali huzungumzia tumaini kila mahali, ikituhakikishia kwamba kwa kweli Mungu atawabariki wale walio waadilifu kwa kuwapa uhai, huku wale wanaoikataa hekima hatimaye wakianguka katika mitego yenye kufisha ya upumbavu. Tumaini la mwenye haki mwisho wake ni furaha, lakini tarajio la waovu hubatilika. 10:28 Kwa hiyo, hakika, hekima ni mti wa uzima ambao kwayo wanadamu wanaweza kutumaini kusitawi.

11:28-30 Wale wanaotumainia mali zao watanyauka, bali waadilifu watasitawi kama majani mabichi. Wasumbua nyumba zao wataurithi upepo, na mpumbavu atakuwa mtumwa wa mwenye hekima. Mazao ya mwenye haki ni mti wa uzima, lakini jeuri huondoa uhai.

Lengo la matumaini katika Mithali ni wakati wa sasa. Tumaini linalocheleweshwa huumiza moyo, lakini tamaa iliyotimizwa ni mti wa uzima. 13:12 Nuru ya macho huufurahisha moyo, na habari njema huufurahisha mwili.

15:30 Hata hivyo, Mithali si ujinga. Uelewa wake wa maisha unazingatia baraka za muda, lakini unajumuisha ahadi za siku zijazo, hata kama maana na upeo wake utabaki bila kufafanuliwa. Matumaini hayachochei tu kutafuta hekima wewe mwenyewe bali pia kuikuza kwa wengine.

Watie nidhamu watoto wako kukiwa na tumaini. Usiweke moyo wako kwenye uharibifu wao. 19:18 Msamiati hapa unarejelea wakati wa usahili ambapo vijana wanaweza bado kuchagua hekima badala ya upumbavu.

Lakini muktadha unaweka upeo mkubwa wa tumaini katika mtazamo pia. Ikiwa vijana wataitikia vizuri, wanaweza kuepuka uharibifu, na wazazi wao wanaweza kushangilia katika kusitawi kwao. Hekima huwapa vijana utamu, kama asali, wa wakati ujao uliopewa na Mungu.

24:13-14 Miongoni mwa vichocheo vingine vya muda vya kufuatia hekima ni fursa ya kuishi kwa amani, hata pamoja na maadui. 16:7 Lakini, kinyume chake, Mithali huelekeza tumaini mbali na uovu, nguvu, utajiri, na mambo mengine mabaya ambayo tunaweza kutumaini. Kumbuka Mithali 11:7 pamoja na maandiko ambayo tayari nimetaja.

Waovu wanapokufa, tumaini lao hupotea, na matarajio ya wasiomcha Mungu hubatilika. Mithali 23:18 inaonya dhidi ya kuwaonea wivu watenda-dhambi au kuweka tumaini la mtu katika urafiki na walafi na walevi. Mithali 24 inaonya dhidi ya kuhangaika juu ya watenda mabaya au kuwaonea wivu waovu.

Uovu hauna wakati ujao. Taa ya waovu itazimika . Matumaini hayawezi kuwekwa kwa busara katika nguvu za kibinadamu, ama, au kutabirika kwa siku zijazo.

27:1 Usijisifu kwa ajili ya kesho, kwa maana hujui yatakayotokea siku moja. Kinyume na ukosoaji wa Nietzschean wa Ukristo kama unaokataa ulimwengu, hekima ya kibiblia inatambua kwamba uchangamfu ni afya na kwamba mara nyingi unahitaji motisha za karibu, sio tu za mwisho. Vichocheo hivi vya hapa-na-sasa, neno la kutia moyo, akili tulivu ambayo hushinda mahangaiko, habari njema, na mengineyo, yana maana kamili tu katika maisha yaliyojitoa kwa kumcha Mungu.

Maisha lazima yalale mwisho na sio katikati ya njia tu, na Mungu lazima hatimaye asuluhishe ukosefu wa usawa usioepukika wa jinsi wenye hekima na wajinga wanavyoishi hapa na sasa. Jitihada zenyewe za kitabu hicho za kudharau au kukana mafanikio ya waovu hutumika kama Onyesho A, kukiri uthibitisho ulio wazi wa kinyume chake, kwa sasa kwa vyovyote vile. Tumaini la Mithali si la ujinga au la ujinga, lakini hutusaidia kutumia sababu zetu zaidi ya uzoefu wa sasa, au kile tunachoweza kuona moja kwa moja.

Kwa hiyo, hatimaye, tunafika kwenye kilele cha fadhila za Kikristo. lililo kuu katika hayo ni upendo, 1 Wakorintho 13:13. Augustino huchukulia hata sifa za kardinali kama aina za upendo. Hii ina maana, anasema, kwamba upendo wetu kwa Mungu lazima uhifadhiwe mzima na usio na dosari, ambayo ni kazi ya kiasi, kwamba haipaswi kutoa nafasi mbele ya bahati mbaya, ambayo ni kazi ya ujasiri, kwamba haipaswi kumtumikia mtu yeyote isipokuwa Yeye, ambayo ni kazi ya haki, na hatimaye, kwamba upendo wetu lazima uwe macho katika utambuzi wake wa mambo, ili usipunguzwe na hila na hila.

Katika baadhi ya mambo, unyenyekevu ni mzizi wa wema, na hisani ni tunda. Kwa maana nyingine, upendo ni mzizi na mama wa wema wote wengine, anasema Thomas Aquinas, kwa sababu maisha ya kimaadili kimsingi ni kumpenda Mungu na jirani. Kwa njia zao wenyewe, unyenyekevu na upendo vyote viwili vinapinga kiburi,

dhambi ya msingi ambayo inageuza mwelekeo wetu wa kuabudu sanamu katika mwelekeo wa ubinafsi.

Ninatumia istilahi ya hisani kujilinda dhidi ya maana pana zisizo na manufaa za neno upendo. Sitaki kuwasilisha kwa hisani nyembamba sana ya kuzingatia utoaji wa sadaka pia. Hisani hukamilisha, badala ya kuharibu au kuacha bila kuguswa, upendo mzuri wa asili kama urafiki, upendo wa mzazi na upendo wa kimahaba.

Hata hivyo, upendo unafunuliwa kwa namna ya pekee na kwa uhakika katika Yesu, ukielekezwa kwanza kabisa kwa Mungu wa Utatu ambaye anatumboa katika Kristo. Upendo unahusisha kutafuta wema wa wengine katika mwanga wa upendo wa Mungu kwao. Sasa, katika Mithali, tunapotafakari ukarimu na baraka, tayari nimeshataja kwamba Mithali inaonekana inachukulia hisani kama wajibu, bila kutatua kila kitendawili ambacho kinachoingiliana na haki kinaweza kuibua.

Methali hujishughulisha tu na kuonyesha baraka za ukarimu unaohusika. 11:17 Wenye fadhili hujilipa wenyewe, bali wakatili hujidhuru wenyewe. 11:24-25, wengine wanatoa bure, lakini wanakuwa matajiri zaidi.

Wengine wananyima kile wanachostahili na wanateseka tu. Mtu mkarimu atatajirishwa, na anayetoa maji atapata maji. Katika sitiari ya kushangaza, 19:17 inasema, yeyote anayewahurumia maskini humkopesha Bwana na atalipwa kikamilifu.

Mtazamo wa msingi wa mali ni kwamba zikitumiwa kwa kiasi, ni njia ya kugawana furaha. Ingawa yanatumiwa kwa njia isiyo ya kiasi, yanatuhadaa katika kutafuta furaha kwa njia isiyofaa. Injili za leo za mafanikio zinashikamana na uhusiano kati ya ukarimu na baraka, bila kusisitiza kwa usawa na vya kutosha asili ya baraka ya kweli.

Bila kusahau maonyo ya Mithali dhidi ya kushikilia mali na yenyewe. Kwa hivyo, kwa mfano, chakula cha jioni cha mboga ambapo upendo ni bora kuliko ng'ombe aliyenona na chuki pamoja nayo. 15:17.

Pili, hisani katika Mithali ni suala la rehema. Msaada ni muhimu nyakati fulani kwa kila mtu, na kwa neema Mungu hutimiza uhitaji huu kupitia familia, marafiki, na majirani. Walakini, wengine ni marafiki wa kweli kuliko wengine.

Marafiki wengine hucheza kwa urafiki, lakini rafiki wa kweli hushikamana na mtu wa karibu zaidi kuliko jamaa wa karibu zaidi. 1824. Kwa kuzingatia utegemezi mkubwa wa familia katika muktadha ambao methali hii inatokana, ina uthibitisho wa ajabu wa urafiki, ikiwa rafiki anaweza kushikamana zaidi kuliko ndugu.

Wanafamilia hawatimizi mahitaji yetu kila wakati. Usimwache rafiki yako au rafiki wa mzazi wako. Usiende kwenye nyumba ya jamaa yako siku ya msiba wako.

Afadhali jirani aliye karibu kuliko jamaa walio mbali. 27:10. Rehema sio tu kwa wapendwa wetu au hata kwa wanadamu wengine, bali pia kwa wanyama.

Wenye haki wanajua mahitaji ya wanyama wao, lakini huruma ya waovu ni ukatili. 12:10. Basi, hisani ni tabia inayotawala maisha ya mtu.

Sio tu kuwa mkarimu kwa marafiki au wakubwa ambao ungependa kusonga mbele kupitia kwao. Sadaka hiyo ya rehema, tatu, hufuata upatanisho. Chuki husitiri ugomvi, bali upendo husitiri makosa yote.

10:12. Anayesamehe chuki huleta urafiki, lakini anayekaa katika ugomvi atamwacha rafiki. 17:9.

Hii sio kukataa kwamba upatanisho wa hisani unaweza kuhitaji kukabiliana na makosa. Afadhali karipio la wazi kuliko upendo uliositirika. Majeraha ambayo rafiki huumiza yana nia njema, lakini busu nyingi ni za adui.

27:5 na 6. Chuma hunoa chuma, na mtu hunoa akili za mwingine. 27:17. Badala ya kuendeleza ugomvi au kudharau majirani zetu, tunapaswa kuendeleza ustawi wa jumuiya, ambayo wakati fulani inaweza kuhusisha kupuuza makosa, huku nyakati nyingine tukiwakabili kwa neema.

Zaidi ya mistari fulani katika kujiunga na hisani, nne na hatimaye, katika Mithali tunakutana na ufundishaji wa upendo, jitihada za kuwasaidia watu kujifunza na kufundisha wema. Kitabu chenyewe kinapenda katika mwisho wake unaotaka na utekelezaji wake wa subira wa mwisho huo. Kutambua urahisi wa awali na vikwazo vingi vinavyoweza kukabiliwa na vijana njiani.

Ufundishaji wa Mithali ni thabiti lakini mwororo, ukiepuka ustahimilivu wa majivuno ambao unatujaribu sana leo. Methali ni halisi. Uvumilivu hauwezi kuwa na mwisho.

Wakati fulani uliopita, watu hawana uwezekano au hata hawawezi kurekebisha, kwa kusema kibinadamu. Kwa hivyo, hakuna mtu anayepaswa kujisumbua kutupa lulu kabla ya nguruwe. Hisani haimaanishi kutojua au kuoza kuhusu uwezekano wa kuwageuza watu, jambo ambalo linaweza kuwa hatari kwa wenye hekima.

Hisani ni kwa ajili ya marafiki na si wapumbavu tu, inayoita hekima nyeti katika jinsi tunavyowasaidia wengine. Kama siki kwenye kidonda ni mtu anayeimbia nyimbo za moyo mzito. Kama nondo katika nguo au mdudu kwenye mti, huzuni huuta moyo wa mwanadamu.

25:20 na 14:10. Kwa hivyo, kinachohitajika kwa mtu ambaye angekusaidia kama rafiki au mtu wa familia kukua katika hekima ni uaminifu. 19:22. Na upendo basi lazima

uunganishwe na busara ikiwa tunataka kushiriki katika aina ya ufundishaji ambayo Mithali inajaribu kutekeleza.

Kwa hiyo, kama vile Paulo asemavyo katika Wafilipi 1, 9 hadi 11, hili ndilo ombi langu, kwamba upendo wenu uzidi kuwa mwingi zaidi na zaidi katika ujuzi na ufahamu kamili ili kuwasaidia kujua lililo bora zaidi ili katika siku ya Kristo mpate kuwa safi na bila lawama, mkiisha kuzaa mavuno ya haki ambayo huja kwa njia ya Yesu Kristo kwa utukufu na sifa ya Mungu.

Huyu ni Dk. Daniel J. Trier na mafundisho yake kuhusu Mithali kwa ajili ya Maisha ya Kikristo. Hiki ni kipindi namba mbili, Mithali sura ya 10-29, Tabia Mwema.